

Culemborg, 19-6-2020

Betreft: Verzoek om aanvullende informatie ontheffingsaanvraag Rijksstraat 47 te Culemborg **2020-000068**.

Geachte 5.1.2e

Op 11-05-2020 hebben wij, Bureau Viridis, als contactpersoon het verzoek tot aanvullende informatie voor de ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingreep ontvangen. Het betreft de ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming voor het project Nieuwbouwonhardingsinstallatie te Culemborg onder registratienummer **2020-000068**. Hierbij stuur ik u de aanvullende informatie.

1. In de rapportage 'Soortgericht onderzoek vleermuizen Uitbreiding Vitens, Rijksstraatweg 47 Culemborg' (Viridis, d.d. 20 december 2019) wordt aangegeven dat er niet in de bestaande muur nabij de verblijfplaats wordt gewerkt. Er wordt echter wel een loopbrug gerealiseerd tussen de bestaande bebouwing en de nieuwbouw. We verzoeken u om duidelijkheid te geven waar de loopbrug wordt gerealiseerd en op welke wijze deze wordt gerealiseerd?

Er wordt inderdaad een loopbrug gerealiseerd tussen de bestaande bebouwing en de nieuwbouw. Op basis van de bouwtekeningen (zie bijlage) en contact met de opdrachtgever dient een rectificatie gedaan te worden van de bewering in het mitigatieplan. De loopbrug wordt gerealiseerd ter hoogte van het metalen bovendeel van het huidige gebouw en dus niet ter hoogte van het bakstenen buitenspouwblad. De aansluiting met het huidige gebouw is ca. een meter boven de spouwmuur. Deze verdieping bestaat uit metalen delen en is daarom ongeschikt voor vleermuizen en is niet verbonden met de spouw.

Daarnaast wordt nog wel in het kelderdeel een verbinding gemaakt tussen beide gebouwen. Deze ligt vrijwel geheel ondergronds en komt voor slechts ca. 0,5 meter boven het maaiveld uit. Zo dicht bij de grond is uit te sluiten dat zich hier vleermuizen ophouden. De werkzaamheden t.b.v. de aanleg van de doorgang bij het kelderdeel zullen dus enkel een verstrend effect kunnen hebben en niet leiden tot het doden of verwonden van vleermuizen.

2. Om doden en verwonden van vleermuizen te voorkomen wordt voorgesteld om vanuit één richting te werken, zodat eventuele vleermuizen gestimuleerd worden zich meer richting het andere deel van de spouw te verplaatsen. Dit geeft onvoldoende zekerheid dat dieren niet worden verwond of gedood. Bij het openbreken van de muur bestaat immers een kans dat hier vleermuizen aanwezig zijn. We verzoeken u dan ook om een aanvullend voorstel aan te leveren om de verblijfplaatsen (tijdelijk) ongeschikt te maken, bijvoorbeeld door het plaatsen van exclusion flaps.

Zoals in mijn antwoord op vraag 1 reeds aangegeven, wordt de loopbrug in tegenstelling tot de bewering in het mitigatieplan niet gerealiseerd op de hoogte van de bakstenen spouwmuur. Omdat de werkzaamheden ten bate van de realisatie van de loopbrug enkel plaatsvinden in de metalen bovenverdieping vervalt hierbij dan ons inziens ook de noodzaak tot het nemen van mitigerende maatregelen om het doden of verwonden van vleermuizen te voorkomen. De spouw blijft onaangetast en directe aantasting van vleermuizen is daarmee uitgesloten. Het deel waar de loopbrug wel op wordt aangesloten is van metaal en daarom ongeschikt als verblijfplaats voor-

vleermuizen (te veel opwarming door de zon en onvoldoende grip). Daarnaast zijn hier geen invliegers waargenomen en is dit deel niet verbonden met de spouwmuur. Zoals reeds aangegeven wordt er daarnaast nog een ondergrondse doorgang gerealiseerd die net boven het maaiveld uitkomt. Hiervoor wordt dus we de spouw opengebroken, echter enkel vlak boven het maaiveld. Zo dicht bij de grond is aanwezigheid van vleermuizen, en daarmee ook het doden of verwonden uit te sluiten. Enkel het tijdelijke versturende effect van de werkzaamheden is dan nog aan de orde en dient meegewogen te worden.

Gezien de specifieke uitvoering van de werkzaamheden waarbij doden of verwonden met zekerheid uit te sluiten is, is het inzetten van maatregelen zoals exclusion flaps ons inziens niet noodzakelijk. Het neveneffect hiervan is bovendien het onnodig ontoegankelijk maken van een vaste verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

3. Het is onduidelijk wat de planning van de werkzaamheden is, we verzoeken u om hier duidelijkheid over te geven:

- *wanneer worden werkzaamheden aan de muur uitgevoerd;*
- *wanneer wordt de loopbrug gerealiseerd;*
- *wanneer wordt gestart met de nieuwbouw;*
- *hoe lang duren de bouwwerkzaamheden;*
- *wanneer worden de werkzaamheden afgerond?*

Hou bij de planning rekening met de kwetsbare periode van (beschermde) soorten

Er kan op dit moment enkel een grove planning gegeven worden voor de uitvoering van de werkzaamheden. De start van de bouwwerkzaamheden is in september 2021. De werkzaamheden aan (de onderzijde) van de muur vinden plaats in december 2021- januari 2022. De realisatie van de loopbrug vindt plaats in maart-april 2020. De start van de realisatie van de nieuwbouw is in september 2021. De bouwwerkzaamheden duren ongeveer 1 jaar. De ruwbouw duurt 6-7 maanden en de afbouw 3-4 maanden. In september 2022 worden de werkzaamheden afgerond.

4. Als alternatieve verblijfplaats wordt een vleermuistil voorgesteld. Graag ontvangen we een kaart met de locatie waar deze til wordt geplaatst.

In eerste instantie werd de voorkeur gegeven aan het plaatsen van een vleermuistil op de locatie. Nu is toch besloten voor een andere aanpak te kiezen waarbij losse kasten gemonteerd worden aan op het terrein aanwezige bomen. In de kaart die ik u hierbij meestuur worden de specifieke locaties voor het monteren van deze kasten weergegeven. De kasten worden gemonteerd op ca. 3 meter hoogte. Het aanbieden van kasten aan bomen voor de gewone dwergvleermuis is niet heel gebruikelijk, echter zijn zeker gevallen bekend waarin door de gewone dwergvleermuis gebruik gemaakt wordt van aan bomen opgehangen kasten (Korsten, 2012¹) of waarin gewone dwergvleermuis achter boomschors werd aangetroffen (Dietz et al., 2011²).

5. Aangezien het realiseren van een toegankelijke spouw in de nieuwbouw geen mogelijkheid is, wordt voorgesteld om een vleermuistil te plaatsen als permanente mitigatie. Hoe wordt geborgd dat deze vleermuistil, ook op lange termijn, aanwezig blijft en wordt onderhouden of hersteld?

Zoals in mijn antwoord op uw vraag 4 reeds aangegeven, wordt in afwijking van het bij de aanvraag bijgevoegde mitigatieplan gekozen voor een andere vorm van mitigatie dan de vleermuistil. Er worden vier kasten opgehangen aan de reeds op het terrein (inclusief winterrein) aanwezige bomen binnen een straal van ca. 60 meter. Een voordeel hiervan is dat, zolang de bomen behouden blijven, ook de aanwezigheid van kasten gewaarborgd blijft.

---

¹ Korsten, E. 2012. Vleermuiskasten – Overzicht van toepassing, gebruik en succesfactoren. Bureau Waardenburg bv, rapportnr. 12-156, Culemborg

² Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking PHC Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers BV, Utrecht.

De bomen kunnen niet zomaar verwijderd worden zonder kapvergunning. De kasten hebben vanwege de opening aan de onderzijde niet het probleem van opstapeling van mest op de bodem. Er wordt gebruik gemaakt van duurzame kasten van houtbeton, die langer mee gaan dan houten kasten.

6. Klopt het dat de vastgestelde zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, inclusief in en uitvliegopening, in principe behouden blijft en dat de vleermuistil een aanvullende maatregel is? Als dit het geval is, zoeken we u te onderbouwen waarom het aannemelijk is dat de huidige verblijfplaats kan blijven functioneren. Neem in de onderbouwing de nieuwe inrichting, de afstand tussen de twee gebouwen en eventuele verlichting mee.

Uw redentatie klopt geheel. Het is aannemelijk dat de functionaliteit van de verblijfplaats geheel gewaarborgd blijft. De afstand tussen de nieuwbouw en de spouwmuur van de huidige bebouwing bedraagt ter hoogte van de locatie waar zich een verblijfplaats bevindt 154 cm. Bij het voorste deel van het gebouw bedraagt de afstand 426 cm. Bureau Viridis heeft de afgelopen jaren regelmatig uitvliegende dwergvleermuizen vastgesteld op locaties met een dergelijke kleine afstand (ca. 1,5 meter) tot de tegenoverliggende bebouwing. De wendbaarheid van vleermuizen, en in het bijzonder dwergvleermuizen, is naar onze ervaring dan ook zodanig dat nog steeds gebruik gemaakt kan worden van de vastgestelde invliegopening. De doorgang tussen beide gebouwen blijft vrij en wordt niet voorzien van elementen die de mogelijkheden om uit te vliegen bemoeilijken. Daarnaast is hierbij ook een belangrijk punt dat de vastgestelde locatie de invliegopening betreft, echter dat de gehele spouw verbonden is en daarmee als verblijfplaats gebruikt kan worden. Via een andere stootvoeg, bijvoorbeeld aan de achterzijde van het gebouw, kan daarom dezelfde locatie bereikt worden als via de vastgestelde invliegopening, mocht de vastgestelde invliegopening tegen verwachting toch zijn functionaliteit verliezen. In de ruimte tussen beide gebouwen zal bovendien geen verlichting worden toegepast, waardoor dit geen verstoring effect kan hebben op in- of uitvliegende vleermuizen. Ten slotte blijft de inrichting van het landschap aan de achterzijde van het terrein en in het aangrenzende park vrijwel gelijk, waardoor hier ook nog steeds van gebruik gemaakt kan worden als foerageerlocatie op korte afstand van de verblijfplaats.

Resumerend kan gesteld worden dat de geplande ingreep enkel zal leiden tot een verstoring effect dat zich in ieder geval tijdelijk voordoet. Minder waarschijnlijk is dat dit effect ook zal leiden tot meer permanente gevolgen, d.w.z. dat een verblijfplaats onbruikbaar wordt. Om de tijdelijke verstoring en het kleine risico op permanent in onbruik raken van een verblijfplaats op te vangen wordt ingezet op het aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen op bomen in de directe omgeving (ca. 60 meter) van het plangebied.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Als er nog vragen zijn kunt u contact opnemen met **5.1.2e**

5.1.2e

5.1.2e

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Ecoloog

Ecologisch Adviesbureau Viridis

